

Сорокіна Вікторія – студентка II курсу
Педагогічного інституту СНУ імені Лесі
Українки

Мудрик А. Б. – кандидат психологічних наук,
доцент

ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНІСТЬ ЯК ОСОБИСТІСНА ДЕФОРМАЦІЯ

Постановка проблеми та її значення. Науково-технічний прогрес є показником рівня розвитку сучасного суспільства. Вдосконалення телекомунікаційних технологій неминуче вносить зміни в соціальне життя людей, впливаючи на правові, етичні закони і правила поведінки, тобто ті складові культури, без яких неможлива повноцінна життєдіяльність будь-якого суспільства. Проте, поряд з позитивними аспектами науково-технічного прогресу ми стикаємось і з його негативним впливом на формування та функціонування особистості, одним з яких є інтернет-залежність.

Мета статті полягає у теоретичному дослідженні впливу інтернет-залежності на формування особистості. Мета поставила перед нами завдання аналізу проведених досліджень феномену інтернет-залежності.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Мережа Інтернет виступає сьогодні як найважливіший та найбільш поширений засіб отримання інформації та встановлення соціальних зв'язків. У зв'язку із поширенням комп'ютерних технологій кардинально змінилося ставлення суспільства до процесу отримання інформації, який став значно простішим та швидшим, а будь-яка інформація – доступнішою. Завдяки використанню Інтернету стало можливим віртуальне спілкування, встановлення зв'язків з людьми, що перебувають на значній відстані один від одного. Комп'ютерні технології за останні десятиріччя глибоко укорінилися в науку, освітній процес та стали невід'ємною частиною повсякденного життя, що поступово розпочало переростати у такий негативний аспект як інтернет-залежність.

Теоретичні та практичні основи питання інтернет-залежності відображені у роботах багатьох науковців, зокрема, Петрунька В., Куликова Л., Жичкіної А., Іванова Н., Церковного А., Войскунського А., Голдберга І., Бурова В. та інші, тому і існують різні погляди і тлумачення інтернет-залежності.

Вперше про проблему залежності від мережі Інтернет заговорила американська дослідниця Кімберлі Янг [1], яка вважала, що інтернет-залежність – це широкий термін, що позначає велику кількість проблем поведінки й контролю над бажаннями. Сам термін «інтернет-

залежність» ввів американський дослідник Айвен Голдберг в 1996 році [2].

У Психіатричному енциклопедичному словнику поняттям «залежність» визначається «стан людини або її поведінка, коли вона знаходиться у підкоренні іншої людини або ситуації» [3, с.329].

Бурова В., стверджує, що інтернет-залежність – це нав'язлива потреба у використанні Інтернету, що супроводжується соціальною дезадаптацією та яскраво вираженими психологічними симптомами [4].

Більш доцільним на нашу думку слід вважати думку Голдберга І., який стверджує, що інтернет-залежність призводить до появи стресу чи дистресу, шкідливо впливає на міжособистісний, економічний, психологічний та соціальний статус особистості [2].

Залежність від інтернету, як вказує Войскунський А., розуміється широко і включає в себе такі форми її прояву: пристрасть до роботи з комп'ютером (програмуванню, ігровій та іншим видам діяльності); пошук інформації у віддалених базах даних; пристрасть до опосередкованих Інтернетом азартних ігор, онлайн-аукціонів та електронних покупок; залежність від спілкування в чатах, від участі у групових іграх і телеконференціях; залежність від порнографічних сайтів, обговорення сексуальної тематики в чатах. Разом з тим, вчений наводить такі критерії, що визначають залежність: пріоритетність, зміна настрою, толерантність, симптоми розриву, конфлікт та рецидив [5].

Розглядаючи види залежності, Куликов Л. розрізняє хімічну залежність (алкоголізм, наркотизм, токсикоманія, залежність від ліків, нікотинізм), акцентувану активність (ігроманія, інтернет-залежність, трудовголізм, сексоманія) та культову залежність [6, с.337].

Виникнення інтернет-залежності розглядається як наслідок зниження психологічної стійкості особистості [6]. Оскільки психологічна стійкість оберігає особистість від особистісних розладів, складає основу внутрішньої гармонії, повноцінного психічного здоров'я, зниження психологічної стійкості призводить до дезінтеграції особистості, порушення регуляції поведінки та діяльності, розпаду системи життєвих цінностей, мотивів, цілей, що підвищує ризик виникнення залежності.

Як стверджують вчені, однією з найбільш вразливих категорій, що підпадають під вплив інтернет-залежності, є молодь [4; 5; 6], яка сприймає Інтернет як основний засіб отримання інформації та комунікації. Оскільки особистість молодої людини є ще не до кінця сформованою, вона залишається чутливою до впливу психологічних та соціальних чинників, що можуть призвести до її деформації. Особистість прагне забути про проблеми, з якими стикається в повсякденному житті, відволіктися від відчуття страху до змін,

отримати позитивні емоції та переживання з незвичного джерела, яким стає об'єкт адикції.

Адикція – це патологічний потяг до чого-небудь, наприклад, до наркотику. В останні роки з'ясувалось, що предметом адикції можуть бути і Інтернет та комп'ютерні ігри – тобто все, що допомагає людині «втекти» від реального світу в віртуальний.

Нездатність особистості до подолання труднощів, що виникають у реальному житті, бажання утекти від проблем породжує потребу в знаходженні альтернативної реальності, зміні стану свідомості, що досягається за рахунок вживання певних речовин у першому випадку та виконанні специфічних видів діяльності в другому.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, як бачимо, інтернет-залежність супроводжує порушення структури особистості, відірваність від реальності, порушення її зв'язків із соціумом, загострення проявів акцентуїтованих рис, призводить до дезадаптації особистості. Саме відсутність психопрофілактичних засобів разом зі швидким розповсюдженням та збільшенням доступності Інтернету серед молоді стало передумовою поширення інтернет-адикції. Перспективи подальших досліджень зумовлюються необхідністю подальшого поглиблення наукових досліджень із пошуку шляхів боротьби із швидким поширенням інтернет-залежності, особливо серед підростаючого покоління нашого майбутнього.

Список використаних джерел:

1. Kimberly S. Young, James O'Mara, and Jennifer Buchanan Cybersex and Infidelity Online: Implications for Evaluation and Treatment * 107th annual meeting of the American Psychological Association, August 21, 1999.
2. Goldberg I. Internet addiction disorder. 1996. In Psychom.net, , accessed 20 November 2004.
3. Психиатрический энциклопедический словарь / [Й.А. Стоименов, М.Й. Стоименова, П.Й. Коева и др.] - К.: МАУП, 2003. – 1200с.
4. Бурова В.В. Социально-психологические аспекты Интернет-зависимости. /Бурова В.В. – М., 2001. – С. 32.
5. Войскунский А.Е. Актуальные проблемы психологии зависимости от Интернета // Психологический журнал. /Войскунский А.Е. – 2004. - № 1. – С. 90–100.
6. Куликов Л.В. Психогигиена личности. Вопросы психологической устойчивости и психопрофилактики: Учеб. пособие. /Куликов Л.В. – СПб.: Питер, 2004. – 464с.
7. Інтернет-залежність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%80>.